

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 180 Lei
Pe jumătate 90 Lei
In America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică

Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

N'a pierit cinstea și omenia

Iată o strălucită dovadă, care ne vine din Lugoj, dela Prefectura Poliției, despre cinstea unui țaran român, cetitor al gazetei noastre. — Asemenea faptă cu adevărat este vrednică să fie cunoscută de toată țara.

Prefectura Poliției Lugoj, Judecătoria de contravenții, Nr. 3357/1928, VI 19.

Lugoj 18 Iunie 1928.

Redacției Ziarului „Unirea Poporului,”

Blaj.

Vă rugăm a da loc în ziarul DVoastre, următoarelor: „Țăranul Crăciunel Trăilă, vânzător de brânză din comuna Izgar jud. Timiș-Torontal, în ziua de 15 Mai a. c., fiind în Piața Regina Maria din localitate, a găsit pe masa sa un săculeț de pânză, conținând suma de Lei 10,000. (zece mii), fără a ști cine este proprietarul banilor.

Depunând suma la Prefectura Poliției, banii au fost reclamați mai târziu de țăranul Serafim Lazăr din comuna Honorici jud. Severin, — care și-a reprimut banii pierduți, datorită faptului, că găsitorul — om cinstit — i-a depus fără a se atinge de ei.

Fapta bună merită a fi relevată (arătată, vestită).

Găsitorul banilor este un abonat al ziarului „Unirea Poporului” din Blaj.

p. Prefectul Poliției
(ss.) C. Murariu.

Imprumutul de stabilizare

de GAVRIL TODICA

Primul mijloc de a opri pe loc ceva, ca să nu alunece, să nu se prăbușească, este ca tu însuși să fii tare, să te ții neclintit, ca să nu aluneci și să te rostogolești de-a berbeleacu împreună cu ceea ce vrei să stabilizezi.

— Cu ce poți opri nestatornicia valutei (banului)?

— Cu bani buni, dacă-i ai.

Toată stabilizarea se învârtă deci în propta banilor buni și cât de mulți.

Banul cel mai bun e aurul.

România și Banca Națională a României ar avea ceva aur, cât la Moscova, cât acasă. Și ar avea sume însemnate de bani englezi, americani, elvețieni etc. sau *valută forte* cum se mai zice. Dar aurul nu-i iertat să se pună în circulație iar sumele de „valută forte” sunt *prea mici*, în asemănare cu trebuințele țării.

— Cari sunt acele trebuințe?

Mai întâiu, România, ca toate țările europene, e plină de datorii. Ratele (anuitățile) după aceste datorii, făcute în străinătate, trebuie să le plătim în aur, sau în „valută forte” (în bani englezi, americani, elvețieni etc.).

În România mai *importăm* (aducem

în țară) felurite lucruri și mărfuri din străinătate: cărți, instrumente de știință bumbac, cafea, orez, dar mai ales automobile, mașini, medicamente și văpseli, apoi mătăsuri și pudre pentru cocoanele cu obrazul subțire. Prețul tuturor acestora în „valută forte”, căci străinătatea nu primește lei noștri.

Anuitatea datoriei publice și importul, adică plata importului, fac aproape 20 miliarde de lei la an, iar toți banii Băncii Naționale abia sunt 21 miliarde.

E lucru lămurit, că „valuta tare” fiind căutată mai mult decât valuta noastră, leul a scăzut în preț, s'a piticit. Din „leu” tare, cum era înainte de războiu, ajunsese mai anii trecuți un biet măgaruș. Ca să nu se piticească și mai rău, cîrmuitorii au mai ciuntat importul, au pus taxe mari pe mătăsuri și obiectele de lux, încât astăzi e mai mare exportul decât importul, adică mai mulți bani trebuie să primim pentru benzina, petrolul, oleiurile, vitele, lemnele, grâul etc. vândute în străinătate și pentru cari ne trebuiesc tot lei, decât avem să plătim noi, în bani străini, pentru lucrurile importate.

Prin cumpănirea mai bună a importului și exportului s'a întărit binișor

leul nostru, încât acuma s'ar putea stabiliza, fără nici o sguidire.

Dar cumpănirea exportului și importului e anevoioasă. Nu e sigură. Pot veni ani răi, de ploi, de secetă, când să nu se facă cerealele (bucatele), să se reducă exportul. Pot veni alte greutăți, neprevăzute. Atunci ce faci?

Iată de ce stabilizarea valutei mai ușor se poate asigura cu un împrumut corespunzător în „valută forte” (tare), împrumut încheiat pe vr'o 50 ani, cu ajutorul mai multor bănci puternice din țările, unde România are să facă plăți (Franța, Anglia, Germania, Italia, și chiar America, Ungaria). Cu cât se câștigă mai multe propte, cu atât e mai sigură stabilizarea.

De părerea aceasta au fost la noi, totdeauna, conducătorii partidului național, ba încâtva și averescanii. Dar capii partidului liberal nici nu voiau să audă de împrumuturi din străinătate, de capitaluri străine, ci stăruiau *că ne ridicăm prin noi înșine*.

Sfatul de a ne ajuta și a ne ridica noi înșine, prin puterile proprii, ar fi minunat de sănătos, dacă în același timp cîrmuitorii liberali ar fi lucrat după *îndemnul acesta*, dacă s'ar fi purtat după sfat și dacă ar fi avut în vedere, că la urma urmelor, *ridicarea adevărată a valutei se poate face numai prin munca încordată a tuturor cetățenilor*.

Dar muncă fără de bani nu se poate.

Cîrmuitorii liberali, în loc să fi cumpărat deci, cu prețul de zi, măcar aurul și argintul ce se produce în țară, și să-l fi plătit cinstit (adecă: adă și na);

în loc ca Banca Națională, în temelul acestui aur și argint, să fi pus în circulație cam de două ori atâția bani de hârtie (banenote);

în loc să avem astăzi cel puțin 40 miliarde lei în circulație, iar nu 21 miliarde;

în loc ca banii să fi fost, în acest mod, mai eftini, încât să nu se fi prăbușit atâtea întreprinderi;

în loc să facă ușurări de aceste, capii partidului liberal s'au făcut *sgâr-ciți*. Și-au văzut de întreprinderile lor și încolo — fulgere și trăznească!

Sgârceania nu e bună însă nici în gospodăria familiară, necum în gospodăria statului.

Lângă omul sgârcit flămânzesc toți căsenii. Numai dracul țopăe de bucurie, că i-se adună comori și câștigă sufletul sgârcitului.

In gospodăria statului nu e bună nici sgârcenia, nici risipa, ci o cale mijlocie, pe care însă cărmuitorii noștri liberali nu au nimerit-o, ci s'au arătat sgârcoți, unde trebuiau să fie darnici și s'au arătat darnici, unde trebuiau să fie cruțători, scăpând totdeauna din vedere, că numai prin muncă se poate ridica țara.

Urmările acestei cărmuirii se văd. Prăbușiri peste prăbușiri de întreprinderi. Mii de muncitori fără lucru. Nu e zi, lăsată de Dumnezeu, în care să nu cetim de falimente și falimente din toate părțile țării. Am sărăcit și sărăcim cu toții, afară de funcționarii superiori (slujbașii înalți) și politicienii norocoși, cari se pot învârti pe lângă oala cu carne și tipsia cu friptură.

*

După 8 ani de guvernare „sgârcită” s'au convins și capii liberalilor că așa nu mai merge, că azi-mâne nu se vor mai putea încasa nici dările.

S'au dat deci și ei de părerea naționalistilor, să cercăm a ne ridica prin ajutor străin, căci ajutorul nostru propriu s'a mâncat în cei opt ani de prăbușiri.

În scopul acesta, de vr'o 6 luni, tot trimit la delegați în America, Anglia, Franța, Germania, pentru a contracta un împrumut de 60—80 milioane dolari pentru stabilizarea leului și alt împrumut, de vr'o 250 milioane dolari, pentru investiții, adică pentru înființarea unor întreprinderi, pentru clădiri și pornirea unor lucrări.

De vom trăi, vom vedea ce se va alege din toate aceste încercări. De un lucru putem fi siguri. Ori cât de ușor

s'ar putea face împrumuturile¹⁾, ele **trebuiesc replătite**. Dacă ele nu se întrebuințează pentru ajutorarea tuturor cetățenilor la **muncă adevărată, mântuitoare**, va fi greu de urmașii noștri și de biata țară.

Dar despre muncă vom mai vorbi!

Credința femeii indiene. În India este o datină veche, și anume ca femeia să se ardă pe rug, dacă-i moare bărbatul. Datina aceasta englezii, stăpânitorii Indiei, n'o lasă, dar poporul ține și acum la vechile tradiții și ia parte cu miile la astfel de sălbătăcii.

În orașul Alahabad unei femei i-a murit bărbatul. Ea și-a chemat atunci rudeniile, a făcut un rug mare deasupra râului sfânt Ganges, a luat mortul în brațe, s'a suit pe rug, iar rudeniilor le-a poruncit să aprindă rugul. Zădarnic au încercat polițiștii englezi să împiedece grozăvia, poporul i-a alungat. Rudeniile au aprins rugul, iar văduva a suferit, fără leac de vaiet, durerile grozave ale arderii. Când apoi focul a ajuns până sus, rugul s'a răsturnat în râu, iar miile de credincioși s'au coborât în râu, ca să culegă cenusa sfântă, care, după credința lor, aduce fericire la casă.

Poliția însă a venit mai pregătită, a despărțit pe oamenii ceice se băteau după cenusă, iar pe ceice au aprins rugul i-a dus la judecătoria, care i-a pedepsit la 3—10 ani de temniță.

S'au închis școlile. În ziua de Sănzienă toate școlile secundare din țară și-au închis porțile. Elevii au mers acasă, care bucuroși, care necăjiți. La Blaj serbarea de închiderea anului școlar a fost cea obișnuită. **Liceul de băieți a încheiat cu acest an 174 ani de muncă rodnică.** În Septemvrie începe anul al 175-lea.

¹⁾ Ceeace nu e cazul, căci străinătatea ne pune condiții aspre, neavând mare încredere în noi.

Grăunțe sufletești

Părerea altor doi învățați despre legea sărămoșească.

Dr. Em. Panaitescu, profesor la Universitatea din Cluj, ne spune în cartea sa „Latinită e Christianesimo nell'evoluzione storica del popolo romano”: „Crestinismul poporului român e de origine latină, adică de bună seamă de coloniști și mai pe sus de toate de misionarii Iliricului (Albania de astăzi) între 350—450, sub influința marelui episcop Nichita din Remesiana un fapt, care astăzi se știe cu certitudine (siguranță).”

A. D. Xenopol, fost profesor la Universitatea din Iași și fost membru al Academiei Române, ne spune următoarele în „Istoria Română din Dacia Traiană”, la 1889, vol. I. pag. 446: „**Românii au avut înainte de a cădea sub Bulgari, o formă religioasă națională, creștinismul latin. De cum intrară sub stăpânirea bulgărească, aceștia au impusă rîtul lor și goniră din țară serica lor pe cel latin.**”

»Întoarcerea Românilor dela creștinismul roman la cel bulgar a fost datorită unei presiuni (apăsări) exterioare (din afară) căci nu exista nici un motiv care să fi făcut pe Români a lepăda o formă de religie pe care o înțelegeau, și a lua pe una pentru care nu aveau nici o înțelegere.» (pag. 451).

»Există o tradițiune la Români

Foiața „UNIRII POPORULUI”

Laudele apostolilor Petru și Pavel*)

În tot pământul a eșit vestea lor,
și la marginile lumii cuvintele lor.
Psalm 51, stih 4.

Cu atâta laudă, cu atâta mărime învrednici Mântuitorul nostru Isus Christos pe apostolii săi, cât titlul de prieteni le dădea lor. „De acum nu vă mai chiem slujii, ci pe voi v'am chiebat prieteni”. (Ioan cap 15, stih 15.) De unde și David așa avu a striga despre dâșii: „Iară mie foarte sunt cinstiți prietenii tăi Dumnezeu, foarte s'au întărit stăpânirile lor”. (Psalm 138, stih 16.) Între aceștia cei mai mari și mai căpetenii sunt sfântul Petru și sfântul Pavel, pe cari astăzi îi serbăm, și nu fără pricină îi cinstim; pentru că „în tot pământul a eșit vestea lor: și la marginile lumii cuvintele lor”. Că aceștia în toată lumea ajutorându-i Domnul cu deplină sirguință propovăduiră evangelia lui Christos. Vrednici dară sunt că să-i laudăm, și să-i mărim și întru această zi de astăzi, și în toate zilele vieții noastre. Dară în ce stă lauda aceasta?

*) Dăm, cu prilejul sărbătorii sfinților apostoli Petru și Pavel, această frumoasă predică a învățatului cărturar și luceafăr al neamului nostru, **Petru Maior**, fost protopop la Reghin și revizor al cărților bisericești la Buda, muot la anul 1821.

nu într-o alta, fără ca laudele lor, măririle și faptele lor cele bune să le proslăvim, și aceleași ale lor fapte bune cu toată nevoința să le urmăm. Așa Romanii cei de demult era încredințați, căci atunci mai vârtos, laudă ei pe mai marii lor cei viteji, dacă aceleași fapte, care făcură mai marii lor, sau și mai mari vor face și ei. Aceasta poștește și dela noi maica biserică, când icoanele prietenilor lui Christos le pune înainte ca să le cinstim. Și spre aceea ne deșteaptă în sărbătoarea de astăzi, ca prea măritele fapte ale sfinților apostoli Petru și Pavel să le grăim, și cu luare aminte să le ascultăm, ca spre urmarea acelor să ne îndemnăm, și așa adevărați urmașii lui Christos să fim. Deci întâi despre bunătățile și darurile cu care Dumnezeu pe zișii doi sfinți apostoli îi mări, voi cuvânta. A doua, voi arăta, cum se cuvine în bunătățile acelea să le urmăm lor. Luați aminte!

Între celelalte daruri, cu care fură sfinții apostoli Petru și Pavel de Dumnezeu proslăviți, întâi era minunata lor știință, care Pavel pe larg o arată în epistoliile sale, precum și însuși Petru mărturisește. Această știință îl făcu pe Pavel ca pentru Dumnezeu toate ale lumii aceștia să le socotească lăpădatură; această știință nu din cel dintâi, sau dintru al doilea cer, ci tocmai dintru al treilea cer o aduse Pavel, unde fu răpit, și unde auzi cuvinte, care nu le poate limba omului grăi. (II. Cartea către Corinteni cap 12, stih 2). Și destre știința lui Petru ce să zicem? Că el ca

răpit din sine mărturisi pe Hristos a fi fiul lui Dumnezeu celui viu, și două firi în Hristos a fi, ne învăță zicând: „Tu ești Hristos fiul lui Dumnezeu celui viu” (Matei cap 16, stih 12.) Ca și când ar fi zis: „Tu, Doamne, oamnilor te născuși om, care cu negrăită măcar ești Dumnezeu la Dumnezeu. „Tu ești Hristos care pentru mântuirea noastră veniși să pești, cela ce la Tatăl rămâni nepătimitor. Această mare știință, însăși și Hristos o laudă zicând: „Trupul și sângele nu au descoperit-te, ci Tatăl meu cel din ceruri”. (Matei cap 16, stih 17.)

A doilea dar, cu care proslăvi Dumnezeu pe Petru și pe Pavel, e darul propovăduirii întru care așa fură amândoi de aleși, căt stătuatul Petru numai într-o zi cu puternica sa propovăduire trei mii de oameni a întors la credința lui Hristos, cum mărturisesc apostolilor (cap 2, stih 41.) Nenumărați întors și Pavel din păgânătate. Cu adevărat lumii propovăduirii acestor doi apostoli Petru și Pavel așa au luminat înaintea oamenilor, toți cu curată inimă proslăviră pe Tatăl din ceruri. Aceștia sunt acele două sfinți pe care fu pusă lumina credinței cel adese rate: însă nu ca să se ascundă sub obroc dela aceea toate noroadele, și toate limbile să se lumineze, precum cu propovăduirea se și luminează biserică lui Hristos.

Al treilea dar întru acești doi apostoli e aceea mare deregătorie, la care îi înălță Dumnezeu în sfânta biserică; că lui Petru îi dă

continua A. D. Xenopol la pag. 451—452. — care ne-a fost păstrată de Dimitrie Cantemir (voevod al Moldovei, a trăit în anii 1673—1723, a închinat la anul 1711 Rușilor Moldova; om foarte învățat, cunosător a mai multor limbi europene și scriitor de mai multe cărți vestite și de mare însemnătate). Ea spune că înainte de sinodul dela Florența (1438—1442), Moldovenii, după exemplul celorlalte națiuni, care își trăgeau limbile lor din graiul roman, întrebuițau literele latine. Dar fiindcă în acel sinod Mitropolitul Moldovei trecuse în partea Latinilor, urmașul său Teoctist, diaconul lui Marcu Efesianul, de neam Bulgar, pentru a desrădăcina cu atât mai mult din Moldova sămânța catolicismului și să rădăcească pentru totdeauna puțința de a ceti sofisme (și de dovezi false dar pârând adevărate) Latinilor, au încredințat pe Alexandru cel Bun (1401—1433) ca nu numai să surgunească (alunge afară) din țară pe oamenii de altă credință, ci să scoată și titerile latine din toate scrierile și cărțile, și să introducă în locul lor pe acele slavone.

»Păstrarea acestei tradiții în o altă formă și pe altă cale ne va lumina însă și mai mult asupra adevăratului ei înțeles. În o carte, tipărită la Buda, în limba bulgară, în 1844, intitulată *Țarstvenica*, în care se cuprind biografiile (descrierea vieților) domnilor bulgari, autorul ei, raportându-se la niște manuscrite vechi, spune: »S'au însemnat în niște cărți vechi, scrise de mână, că după răposarea patriarhului bulgar, sfântul Ioan, carele au ridicat pe Asan la împărăție, au chemat Asan dela Ohrida pe părintele Teofilact, și l-au pus patriarh în Trinov. Inșă sfântul Teofilact au luminat și au curățit toată Bulgaria de eresurile, de care multe se aflau atuncea în ea. După aceea au invitat pe împăratul Asan de au trecut în Valahia să o cucerască și să o curețe de eresul roman, ce pe atunci domnia în Valahia, și Asan s'au dus și au supus amândouă Va-

lahiile, sub stăpânirea sa, și au silit pe Valahi, care până atunci ceteau în limba latină, să lese mărturisirea romană, și să nu cetească în limba latină, ci în cea bulgară, și a poruncit ca celui ce va ceti în limba latină, să i-se taie limba (poate că de aci să și alle explicarea spărietoarea de copii, folosită până azi la popor; »Taie popa limba«), și de atunci Valahii au început a ceti bulgărește».

»Desbrăcând indoita legendă de partea cea adausă de neștiința poporului, rămâne ca miez al ei faptul că înainte de creștinismul bulgar, era la Români creștinismul roman care tocmai fusese scos cu violență de către un împărat bulgar, ceace însă se petrecu mult înaintea lui Asan, pe timpul tocmai al regelui Bogor (Boris) sau a urmașului său Simion».

»Iată deci că legenda adevărește într'un chip neașteptat inducțiunile (un mod de a dovedi, când cineva se ridică dela cazuri particulare la general) trase din fapte constante (statornice)».

»Rezumând cercetările de până aci, asupra bisericii bulgărești la Români din Dacia Traiană, încheiem: 1) că forma bulgară a creștinismului s'a substituit (s'a pus în locul alteia) în chip violent (cu puterea) celei vechi romane; 2) că Români tură menținuți (ținuți în aceeaș stare) sub autoritatea directă a patriarhului bulgăresc, fără a li-se constitui (așeza) niște episcopi speciali, până după căderea imperului întâi bulgar și trecerea țărilor române sub altă stăpânire, când atunci apar și episcopi români la nordul Dunării; 3) că din aceste legături vechi ale Românilor cu patriarhia bulgară, acăreia de pe urmă scaun fu Ohrida, se explică supunerea ierarhică a bisericilor române, constituite mai târziu, sub această patriarhie».

„Inrăurirea bisericii bulgărești

asupra minței și dezvoltării poporului român, care înu aproape opt veacuri, fu din cele mai dăunătoare. Devedind prin o urmare fatală și limba statului și aproape singura scrisă și cetită, limba bulgară împedecă cultivarea graiului național pentru acest restimp atât de îndelungat. Atare predominire a Bulgarismului la Români nu se poate asemăna cu aceea a limbei latine în biserica și statele apusene; căci aice, deși o limbă străină sluja la început pentru transmiterea (trecerea) gândirilor, această limbă străină conținea cheia unei comori întregi de idei înalte, de forme măestre, de învățături prețioase, care pătrunseră în curând, tocmai prin acest canal, mințele mulțimei, și desțălinindu-le, le făcură destoinice pentru civilizare și pentru spornica rodire de mai târziu a graiului național. *Limba latină fu o școală pentru limbile poporane.* La noi slavismul, timpit, orb și lipsit de orice idee, apăsa ca un munte asupra cugetului poporului român, fără să-i aducă nici un folos, îngroșind tot mereu întunerecul care-i cuprinsese mințile, în loc de al imprăștia. *Limba slavonă înăduși gândirea românească».*

În volumul II al aceleiași istorii A. D. Xenopol scrie următoarele (246—247): »Limba slavă și formele culturale legate de ea apăsau ca un munte asupra minței poporului român. Străină de firea și cugetarea lui, ea împedecă dezvoltarea lor, și această înădușire a gândirii românești ținu timpul urieș de aproape opt veacuri (900—1650), în care răstimp toate ideile mai înalte fiind rostite în o limbă învățată, și nu în aceea firească, gândirea rămase pironită pe loc, întărindu-se neconținut în acelaș cerc strimt și îngust, fără a putea rodi din ea o propășire intelectuală (ce se ține de minte)».

»Nu se poate asemăna predominirea slavismului la Români cu aceea a limbei latine în apusul Europei. Aici deși idiomul

cheile împărăției ceriurilor, zicând: „Tu ești Petru, și pe această piatră voi zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui pe ea. Și voi da ție cheile împărăției ceriurilor“ (Matei cap 16, stih 18). Iară pe Pavel îl rândui prea ales dascăl păgânilor, zicând lui Anania despre el la faptele apostolilor (cap 9, stih 15) „Mergi, că vas ales este mie acesta, ca să poarte numele meu înaintea neamurilor, și a împăraților, și a fiilor lui Israil“. De acia nu fără pricină zicea Pavel către Galateni (cap 1, stih 15): „Iară când bine a volt Dumnezeu, cel ce m'a ales din pântecel maicei mele, și m'a chemat prin darul său. Ca să arete pe Fiul său prin mine, ca să-l propovăduiasc pe el între neamuri“. Fericiți, cu adevărat fericiți, fură acești doi apostoli, pe cari Dumnezeu așa îi îmbogați cu darul său, cât pe Petru din pescar îl făcu mai mare între apostoli, și căpetenie: pe Pavel din gonaci, apărător și dascăl; din lup răpitor, prea blând mielușel. Cine, auzind acestea, nu va slăvi înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu?

Al patrulea dar, cu care fură măriți acești doi apostoli este smerenia cea mare a lor. Că măcar că aceștia au fost mai mari între ceialalți apostoli, totuși decât toți fură mai umiliți. Și întru adevăr cine putea fi mai umilit decât Petru, care măcar că știa că păcatul lui cel de întreită lăpădare îi fu iertat, totuși de câte ori auzia cocoșul cântând, totdeauna plângea cu amar, și cu adâncă umilință se ruga lui Dumnezeu de iertare. Și măcar că

de sfântul Pavel fu înaintea altora înfruntat, precum se vede din epistola cea către Galateni (cap 2) totuși nu s'a împotrivit lui, ci încă l'a lăudat, și asupra protivnicilor lui l'a apărat. Cu un cuvânt măcar că atâta era sfințenia lui, cât numai umbra trupului lui încă tămăduia bolnavii, totuși nimica înalt nu cugetă de sine, ci decât toți se socotea pe sine a fi mai mic, și mai supus. O cât sunt de departe filii veacului de o smerenie ca aceasta; că de ajung la puțină deregătorie de sunt înălțați la ceva treaptă, pe alții cari sunt și decât ei mai buni, și mai vrednici, încă îi urgisesc, și așa sunt de umflași, cât nu știu de mândri ce să facă. Ce să zic de umilința sf. Pavel? care măcar că așa a știut legea, cât pentru aceea fu chemat vas ales; măcar că până la al treilea cer fu răpit, și de acolo multe lucruri ascunse învață, care nimeni dintre oameni n'a auzit: măcar că cu înțelepciunea sa cea mare mulți întoarse către credința lui Hristos, cu multe minuni străluci, multe suferi, goane, temnițe, bătăi răbdă; totuși între atâtea daruri nu s'a mândrit, ba atâta înaintea altora s'a smerit, cât mărturisea că între apostoli el este apostolul cel mai mic, și nevrednic ca să se cheme apostol (I. către Corinteni cap 15, stih 9). Pe urmă și cu acela dar fură învredniciți dela Dumnezeu sfinții apostoli Petru și Pavel, ca amândoi din descoperirea lui Dumnezeu să-și cunoască sfârșitul vieții sale, care bucuroși o pierdură pentru credință, și pentru numele lui Hristos. Sfântul Petru

întru acest chip grăiește despre sfârșitul vieții sale în epistola a doua (cap 1, stih 14) „Știind, că aproape este lăpădarea trupului meu, precum Domnul nostru Isus Hristos mi-a spus mie“. Iară sfântul Pavel în cartea a doua către Timotei (cap 4, stih 6) zice: „Că eu iată mă jertfesc, și vremea despărțirii mele s'a apropiat. Luptă bună m'am luptat, curgerea am plinit: credința am păzit“. Amândoi, zisei, își puseră viața pentru credința lui Hristos: pentru amândoi într'o zi și într'un loc, adecă în Roma în zilele sugătorului de sânge Neron împărat pătimiră, și învățatura sa cu vărsarea sângelui și a vieții sale o întăriră, adecă sfântul Petru fu restignit cu picioarele în sus: iară sfântului Pavel îi tăiară capul. Și altele sunt ale acestor doi apostoli daruri, și bunătăți, ci lăsându-le acum acelea, pășesc la a doua parte, ca să arăt în ce chip se cuvine noi să urmăm apostolilor acestora în bunătățile lor.

Întâi dară se cuvine să urmăm sfinților apostoli de astăzi întru credință, adecă să credem întru un Dumnezeu unul în ființă, și întreit în fețe, Tatăl, Fiul, Duhul sfânt. Să credem întruparea Fiului lui Dumnezeu, și toate dogmele credinței, care prin sfânta biserică ni-se dau înainte a se crede, cu adâncă smerenie împreună cu ucenicii lui grăind: „Aduge-ne nouă credință“ (Luca cap 17, stih 5). Și cu bine voitorul Părinte: „Crez Doamne, ajută necredinței mele“. A doua, bunătatea, mărirea, mila, dreptatea, și toate celelalte săvârșiri ale lui Dumnezeu cu cuvântul și cu

(limba) cultural era necunoscut poporului, el îi aducea însă nespusul folos de a îmbogăți mintea clasei sale culte cu o sumă de idei și cugetări noue, productul (urmarea) unei vaste (de o foarte mare întindere) și adânci civilizații, aceea a popoarelor antice (vechi, Romani). La români slavonismul înăduși, numai cât fără a sămăna nimic; nici o idee nu se răsădi din el în mintea aceloră asupra cărora predomina (stăpâna), deoarece era limba unui popor barbar (străin de cultură, necivilizat)...

Gândirea latină a poporului român nu se putea desvolta decât la atingerea cu o civilizație latină, și aici este secretul înrâuririi covârșitoare, dobândită de cultura franceză asupra celeia a poporului român.

»Nici la un popor din Europa — continua A. D. Xenopol, în volumul III pag. 614—617 — nu a fost mersul ideilor atât de împiedecat ca la acel al Românilor... Poporul român moștenise dela Romani, elementul de căpetenie din care se sămislișe, limba sa neolatină și religia creștină, două pârghii de cultură care, îmbinate, ar fi putut grăbi îndată ce vremurile se mai liniștiră, reînfrumarea civilizației. ... Dacă starea chaotică (turbure, de mare învălmășală), produsă prin prăbușirea barbarilor asupra Daciei, avuse de efect nimicirea vieții culturale trăită de Daco-Romani în țara lor, *introducerea limbii slavone în biserică și statul român împiedecă pentru secolii reînnoarea firului cultural, rupt prin violența năvălirei*».

»Creștinismul roman fu suplantat (răsădit pe deasupra) cu o violență prin acel bulgăresc, și de atunci înainte exprimarea gândirii românești în chipul trainic al scrierii deveni slavonă. Limba latină în loc de a se menținea în sfera închinării reli-

fapta înaintea altora să le vestim, și să le slăvim, în toate vorbele, și în faptele noastre așa să lumineze lumina noastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele noastre să proslăvească pe Tatăl nostru cel din ceruri. A treia, să ne pocăim, ca cu puterea cheilor, care fură date lui Petru, prin duhovnicul nostru așa să ne deslegăm aici pe pământ de păcatele noastre, cât în cer încă să fie acelea iertate, și făcându-ne cu Pavel apostolul vase alese, așa să ne nevoim, cât cu faptele cele bune să facem adevărată chemarea noastră. A patra, „să fim cu toată smerenia, și cu blândețe, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul altuia cu dragoste” (cătră Efeseni (cap 4, stih 2) aducându-ne aminte „Că tot cel ce se înalță, smerise-va, și cel ce se smereste înălțase-va” (Luca cap 14, stih, 11) și că Dumnezeu „celor mândri le stă împotriva, iară celor smeriți le dă dar” (Iacob cap 4, stih 6). Pe urmă nencetat să ne rugăm lui Dumnezeu, ca precum apostolilor de astăzi, așa și nouă să ne milostivească a ne arăta sfârșitul vieții noastre, și ca viața noastră în credința cea adevărată să o sfârșim, ba de va fi de lipsă, și capul pentru credința lui Hristos să ni-l punem. Adese ori cu prorocul David să suspinăm, zicând: „Spune-mi Doamne sfârșitul meu, și numărul zilelor mele care este, ca să știu de ce mă lipsesc eu” (Psalm 38, stih 5).

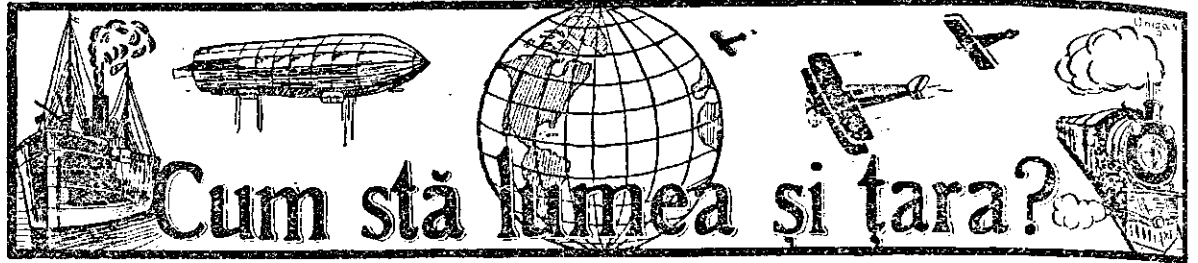
Să laudăm, creștinilor și astăzi, și în toate zilele vieții noastre pe întru tot laudații apostoli Petru și Pavel, povestind deplinitele lor fapte, și cu toată nevoința urmându-le lor, ca împreună cu dâșii să avem a mări în cer pe unul în trei fețe Dumnezeu în vecii vecilor, Amin.

gioase, fu alungată cu totul din întrebuințarea reflexivă (de gândire) a poporului român, și el în loc de a-și păstra comunitatea sa intelectuală cu popoarele latine ale Europei apusene, din care făcea parte prin originea lui, intră în legătură, prin forma cultului său, și în curând prin aceea a întregii sale vieți culturale, cu popoarele slavone. *El se apropie și mai mult de aceste, când, la 1054, despărțindu-se biserica ortodoxă de cea catolică, Românii, ca unii ce profesau creștinis-*

mul bulgar, luară și ei parte cu ortodoxii contra creștinilor apuseni.

»De atunci și până la Matei Basarab și Vasile Lupu, forma superioară a gândirii românești se rosti în limba slavonă. Ca un munte zăcea această limbă străină pe întreaga comoară intelectuală a poporului român, timp de aproape opt veacuri, înădușind orice manifestare (arătare) mai înaltă a cugetărei, care chiar dacă s'ar fi putut ivi, nu putea să se desfășure».

Iuliu Maier.

Conferința dela București a Micei Înțelegeri

Martți, Miercuri și Joi s'a ținut la București conferința Micei Înțelegeri, compusă din următoarele 3 state: România, Cehoslovacia și Iugoslavia. La această conferință au luat parte cei trei miniștri de externe, Beneș al Cehoslovaciei, Marinkovici al Iugoslaviei și Titulescu al României.

Că ce vor fi povestit acești trei miniștri de externe împreună, șuleț de om, nu poate să știe. Abunăseama însă că se vor fi ocupat mai cu seamă de obrăznicile fără de margini ale Ungariei, de planurile lui Roademere și de întărirea legăturilor de prietinie cari trebuie să fie între aceste trei țări. După conferință cei trei miniștri de externe au dat un comunicat oficios, din care dăm și noi următoarele lămuriri.

Toate trei țările acestea sunt hotărâte să nu lase pe nimenea ca să turbure pacea Europei. Ele sunt indestulite cu pământul pe care l-au primit pe urma păcii dela Trianon și se vor strădui să rămână în hotarele de astăzi. Oricine ar încerca să schimbe pacea dela Trianon ori hotarele de astăzi, se va afla față în față nu numai cu protestul Micei Înțelegeri ci și cu armele ei.

Scurt și la înțeles. Zadarnic vreau Ungurii să-și rotunzească țara, zadarnic strigă: Nem, nem, soha! — Nu, nu niciodată! că cele trei puteri ale Micei Înțelegeri le va ști da peste labă, iară lui Roademere li vor astupa gura, de se va indestuli și cu crumpe.

Conferința Micei Înțelegeri a gazetarilor

» Deodată cu miniștri de externe au ținut ședințe și gazetarii din cele trei țări. Înainte de toate ei au întărit legăturile de prietinie cari trebuie să fie între gazetarii celor trei țări. Au hotărât că vor cere dela cele trei guverne bilete de călătorie gratuite în cătuș trei statele, ceace li-se va și da. După mai multe alte hotărâri în legătură cu telefonul, telegraful și cenzura, conferința, la care au luat parte și cei trei miniștri de externe, s'a slârșit într'o mare însuflețire.

Divorțul Principesei Elena de fostul prinț de coroană Carol

Joi s'a desbătut, în fața curții de Apel din București, procesul de divorț al Alteței Sale Regale Principesa Elena de cătră dl Carol Caraiman, fost moștenitor de tron al României. Președinte a fost dl Petre Hagiopol, procuror general dl D. Cernescu, avocatul A. S. R. Principesei Elena dl Rosental și al dlui Carol Caraiman dl avocat Em. Pantazi. La proces n'a luat parte nimenea, afară de judecători și advocați.

După desbatere, curtea s'a retras și a adus următorul deciz:

»Curtea, în unire cu concluziile dlui procuror general D. Cernescu, în numele legii decide:

»Admite acțiunea intentată de Alteța Sa Regală Principesa mamă Elena a României, prin petiția înregistrată la nr. 8775 din 7 Iunie 1928, contra dlui Carol Caraiman, fost principe moștenitor al României.

»Declară desfăcută căsătoria dintre Alteța Sa Regală Principesa mamă Elena și d. Carol Caraiman, constatată prin actul de căsătorie nr. 2 din 10 Martie 1921 și și efectuată în Palatul Regal din orașul Atena (Grecia).

»Decizia se pronunță cu drept de recurs — conform art. 15 din legea privitoare la actele de stare civilă ale membrilor familiei domnitoare — în Casațe, în termen de 5 zile libere dela pronunțarea deciziei.

»Dată și cetită în ședința publică, astăzi, la 21 Iunie 1928.

Prim-prezident: (ss) P. Hagiopol. Consilieri: (ss) Stănescu Buzău, (ss) N. Radovici, (ss) N. N. Ioanid, (ss) C. M. Panteimon.

Franța și-a stabilizat francul

După multe pregătiri și însemnată discuții în parlament și senat, Franța și-a stabilizat francul. Cursul lirei sterline a fost

fixat la 124,21 iar al dolarului la 25,52. A hotărât apoi, atât parlamentul cât și senatul, ca guvernul să bată bani noi de argint, de câte 5 și 10 franci, în valoare de 3 miliarde franci. Incepând cu ziua aceea în Franța se vor schimba lucrurile, vor fi bani de ajuns și nu se va mai simți apăsarea războiului.

Generalul Nobile a fost scăpat, în schimb nu se mai știe nimic de Amundsen.

Toată lumea așteaptă știri dela polul nordic și lumea întreagă trimite ajutoare și aeroplane de scăpare. Săptămâna trecută a plecat, pentru scăparea generalului Nobile, vestitul cunosător al amânduror polilor, Amundsen. El s'a suit pe un aeroplan francez, al cărui pilot a mai făcut odată călătoria la polul nord. Nu se știe cum, aeroplanul trebuie că s'a prăpădit, pentru că dela plecare și până astăzi nici pilotul nici Amundsen n'a mai dat nici un semn de viață.

Alți piloți au fost mai norocoși. Nu numai că au ajuns până la locul de prăbușire al »Italiaei« ci i-au dus generalului și ajutoare: mâncare, lemne de foc, îmbrăcăminte, săni cu talpa de gumă și luntri. Toate acestea le-au slobozit din aeroplane cu o funie lungă și s'au uitat până le-a luat în mână generalul Nobile.

Duminecă apoi ofițerul suedian *Thornberg* a ajuns cu aeroplanul deasupra celor nefericiți și aproape înghețați, apoi s'a slobozit încet încetinel până pe muntele de gheață, și l-a luat în aeroplan. Iși poate oricine închipui, ce mare curaj a trebuit să aibă acest ofițer și că va rămânea pentru totdeauna neuitat în istoria omenimei.

Scoborindu-se pe gheață, a observat că generalul Nobile are un picior rupt. Chiar de aceea pe el l-a ridicat mai întâi în aeroplan și a sburat cu el la Kingsbay, unde l-a așezat în spital. S'a urcat apoi a doua oră și a mai scăpat încă pe un prieten de al lui Nobile, ducându-l și pe acela la Kingsbay și predându-l vaporului »Citta di Milano«. Ofițerul *Thornberg* a făgăduit că nu se va lăsa până nu va scăpa pe toți oamenii lui Nobile.

Prăpăd de ploi în toată țara

— **Ruperi de nori, vânturi groaznice, grindină, oameni morți. Pagube de sute de milioane —**

Anul acesta a fost un an cum n'am mai avut de mult. După o iarnă grozavă, care a pustiit pomii roditori și viile neîngropate, a urmat o primăvară tot atât de rece, așa că până și prin Iunie a trebuit să facem foc în case. A urmat apoi puțină căldură, după care ne-am trezit cu ploi și ruperi de nori groaznice, și cu pagube de nedescris.

În comuna *Crângul Fundului* din județul Ilfov, în ziua de 16 Iunie grindina a fost de mărimea unui ou de curcă. 1200 de pogoane de grâu și 600 pogoane de porumb, ovăs, vii și grădini au fost nimicite.

La *Galați* a plouat două zile și două nopți, apa acoperind toate drumurile și trotoarele, așa că oamenii au trebuit să-și facă poduri, ca să treacă dela o casă la alta. Tot așa a fost și în jurul *Târgoviștei* și a *Vălenilor de Munte*.

La *Durostor* grindina a fost cât ouăle de găscă, tot așa în comunele din jur. Nici o casă n'a rămas întreagă, iar de geamuri nici pomină. În comuna *Lipnița* au fost trăsniți și au murit 4 oameni, adăpostiți sub un nuc.

Stațiile din *Câmpina*, *Breaza*, *Câmpinița*, *Sinaia* și *Bușteni* au suferit mult în urma ploilor.

Pe hotarul comunei *Berghia* de lângă *Târgul-Mureș*, locuitorul *Petru Hodoș* în vârstă de 52 ani, a eșit la câmp la sapă cu fata-sa *Aurelia*, de 16 ani, și cu feciorul său *Petru*, de 13 ani. Deodată a venit o furtună, și un trăsnet i-a omorât pe toți trei.

La *Călăraș* grindina a fost cât oul de găină, producând pagube enorme.

Vineri în 22 Iunie a început să ploie la *București*, și a ploat într-una vreme de 38 de ceasuri. Străzile erau ca râurile, tramvaiele s'au oprit, nu mai puteau merge. Pompierii au trebuit să scoată apa din mai multe case.

La *Ismail* a fost o ploie groznică, fulgere și trăsnete. S'au prăpădit mai multe case și au murit patru oameni. Sunt și mai mulți răniți.

Omorul din parlamentul jugoslav

— **Deputatul parlamentar *Rakici* omoară, cu mai multe focuri de revolver, pe doi deputați; pe *Radici*, șeful opoziției, îl rănește de moarte, iar pe alți patru mai ușor. — Jale mare în Croația. Regele *Alexandru* cercetează pe răniți. —**

Și în viața politică a Jugoslaviei se întâmplă aceleași lucruri ca și în România. Deoparte politicianii din vechea Sârbie, cari nu vreau să predea puterea nimănui, de altă parte politicianii din noile ținuturi, mai cu seamă cei din Croația și Slavonia, cari cred că ei ar conduce mai bine țara. Și acolo poporul din Croația și Slavonia este mult mai luminat și mai cult decât cel din vechea Sârbie, și pe lângă aceasta Croații și Slavonii mai sunt și catolici. Nu e mirare astfel că dușmănia dintre partidul dela putere și dintre opoziția țărănistă-democratică a ajuns până la cuțite cum s'ar zice, mai bine zis până la revolvere.

Vechea dușmănie s'a întezit mai ales în zilele din urmă, când guvernul iugoslav a hotărât să treacă cu tot prețul legea despre convenția dela *Nettuno*, o înțelegere între Sârbi și Italiani, pe care parlamentul jugoslav trebuie ori să o primească ori să o respingă până la 27 Iulie 1928.

Opoziția, de sub conducerea dlor *Radici* și *Pribicevici*, a declarat că nu se va învoi odată cu capul ca legea aceasta să fie primită, chiar de aceea a început să facă obstrucție, adică să vorbească într-una și astfel parlamentul să nu poată vota legea aceasta până în ziua de 28 Iulie.

Iritația la culme.

În ziua de 19 Iunie certurile dintre cele două partide au ajuns la culme. Fruntașul țărănist croat *Ștefan Radici* a declarat că nu există putere pământescă, și aceasta va dovedi-o, care să fie în stare să silească poporul iugoslav la votarea acelei convenții, atât de umilitoare pentru țară. După vorbirea lui *Radici* s'a urcat la tribună deputatul guvernamental *Rakici* care a făcut propunerea ca șeful opoziției, fostul ministru *Ștefan Radici*, să fie examinat la cap de un doctor pricepător, că nu se pare să fie cu creierii în rând, trebuie că e nebun. O larmă îngrozitoare s'a iscat pe urma

Noi cutremure în Bulgaria și Statele-Unite.

Dumineca trecută au fost noi cutremure în Bulgaria, la *Stara-Jagora*, și la *Cirpan*. Locuitorii au fugit din case și au stat două zile și două nopți pe câmp. Pagubele nu sunt mari.

În Statele-Unite ale Americii de Nord un vânt năpraznic a nimicit orașul *Blair* din sudul provinciei *Oklahoma*. Alte trei orașe au suferit pagube de nedescris. Până acuma sunt 22 morți și numeroși răniți.

Orașul *Oasaca* din *Mexico* a fost bântuit de un groaznic cutremur de pământ. Zeci de clădiri s'au dărâmat. Până acuma s'au aflat 5 morți și 20 răniți. În aceeași vreme cutrămurul s'a simțit în toată țara *Mexicului*. Orașul *Pluma* s'a nimicit de tot. Numărul morților și al răniților nu se cunoaște.

acestei propuneri. Deputații opoziționali au sărit, ca mușcați de șarpe, și au cerut pedepsirea lui *Rakici*. Președintele scupcinei (așa se numește sârbește adunarea deputaților) a respins propunerea lui *Rakici*, care este muntenegrean, dar opoziția nu l-a mai putut ierta. Președintele n'a mai putut face liniște, și astfel a suspendat ședința.

Omorul

La orele 11 și jumătate a redeschis ședința, dar larma n'a mai încetat. Deputatul opozițional *dr. Pernar* a strigat atunci către *Rakici*: „Tu ești celce ai voit să pui mâna pe niște pământ din *Serbia* de miază-zi, și totuși ai curajul să stai în fața noastră și să vorbești? De unde atâta obrăznicie?“ La cuvintele acestea *Rakici* a sărit ca un turbat și a scos revolverul din buzunar. Câțiva deputați au sărit să-i ia revolverul din mână. Dar *Rakici* a strigat, ca eșit din fire: „Inlături, oricine se apropie il omor“. Apoi a ridicat revolverul cel dintâi glonte l-a descărcat în deputatul *dr. Pernar*, care lovit în plămâna stângă, a căzut la pământ. Atunci deputații opoziționali au sărit în fața celor doi șefi, *Radici* și *Pribicevici*, ca să-i apere cu trupurile lor. *Rakici* a descărcat glonte tocmai în inima deputatului *dr. Basaricek*, un foarte vestit profesor iugoslav, care a murit pe loc. Deputatul *Granja* a sărit atunci ca să acopere el cu trupul său pe cei doi șefi, dar în clipita aceea a și primit un glonte în mână stângă. Zăpăcit o clipită s'a tras la o parte, și în clipita aceea *Rakici* a descărcat și al patrulea glonte în foalele lui *Ștefan Radici*.

Nepotul lui *Radici*, fostul ministru *Petru Radici*, văzându-și unchiul însângerat, a sărit la *Rakici*. N'a făcut însă decât câțiva pași și s'a și prăbușit, nimerit de al cincilea glonte. Dus la spital, el a murit după câteva minute de chin.

Toate acestea s'au întâmplat în câteva minute, așa că cei de față nu

și-au putut da bine seama de ceea ce se întâmplase. Deputații s'au speriat și au luat-o la fugă. A fost o învălmășală de nedescris, Rakici s'a folosit de clipita aceasta de zăpăceală și a fugit.

Numai decât au venit doctorii și au constatat că lui Radici i-a intrat glonțele prin partea stângă a foalei, și ieșind prin spate, l-a rănit și pe *deputatul Ielatici*, așa că de fapt sunt *patru răniți*.

Jalea și încercarea de revoluție din Croația.

Nu se poate descrie jalea pe care a produs-o omorul din scupcină în Croația. Țara aceasta, vestită și pe vremea Ungurilor, ca foarte dornică după libertate, îndată ce a auzit despre rușinosul atentat, a îmbrăcat haină de jale. Toate casele sunt împodobite cu steaguri negre. Clopotele tuturor bisericilor plâng moartea celor doi morți și cu dangătul lor dulce vreau să aline durerile celor 4 răniți, între cari Ștefan Radici este idolul poporului, ca la noi Maniu. Încă în seara acelei zile toată lumea s'a adunat pe străzi și a protestat împotriva omorului. Poliția însă nu i-a lăsat, și atunci s'au produs mai multe ciocniri, cu morți și cu răniți. Tot așa a fost și în celelalte două zile, în 20 și 21 Iunie. Guvernul, temându-se de revoluție, a adus zeci de trenuri cu soldați și cu jandarmi, ca să împiedece încercarea de revoluție, care era firesc să se producă în Zagreb, capitala Croației. În semn de jale două zile și două nopți toate cafenelele, prăvăliile și teatrele au stat închise.

Ucigașul s'a predat.

După ce a văzut ce a făcut și după primele clipite de zăpăceală, ucigașul și-a dat seama, că nu este frumos să se ascundă. S'a dus deci la ministerul de interne și s'a predat de bună voie. El a voit mai întâi să vorbească cu ministrul de interne, acesta însă nu l-a primit și a poruncit jandarmilor să-l aresteze. Rakici a fost dus la închisoarea prefecturii, unde prefectul și judele-instructor l-a ascultat până noaptea târziu.

Interesant e că guvernul, numai decât după săvârșirea omorului, a ținut un sfat, în care a hotărât că îngroapă pe spesele statului pe morți. Familiilor le dă pensiuine, iar pe răniți îi îngrijește în cinste și își exprimă părerea de rău pentru toate cele întâmplate.

Opoziția însă n'a primit nici una nici alta. A declarat că cu ucigași nu stă de vorbă și că se îngrijește poporul croat singur de morți, de răniți și de familiile lor. Guvernul a rămas încrâncănit la auzul acestei hotărâri a opoziției.

Cine-i ucigașul

Deputatul Punișa Rakici, ucigașul, s'a născut în comuna Andrievici din Munte-negru. Este în vârstă de 40 ani și are 6 clase gimnasiale. Dela 1911 și până la izbucnirea războiului a fost șeful unei bande de comitagi macedoneni, așadară fșe de bandă de hoți. Mâna lui nu este așadară acumă pentru întâi dată mânjită de sânge. El a prădat și mai înainte mai multe averi, între altele averile begilor turci cari după războiu au fugit în Turcia.

Regele la Radici

Îndată ce a auzit regele despre cele întâmplate, s'a dus numai decât la spital și a vizitat pe toți cei patru răniți. Când a ajuns la patul lui Radici, aceasta i-a sărutat mâna. După masă la orele 5 Regele a făcut o nouă vizită răniților, pe atunci însă Radici se afla în sala de operație. I-au spălat rana și i-au curățit intestinele, așa că se crede că va scăpa cu viață. Dar fiindcă are boală de zahăr, e foarte gras și inima îi este cam slabă, mulți doctori se tem că nu va scăpa cu una cu două.

Inmormântarea morților.

A treia zi după omor s'a făcut înmormântarea deputaților morți, P. Radici și dr. Basaricek. La Belgrad i-au petrecut la gară peste 100 de mii de oameni, în frunte cu întreg guvernul. După ceremonia religioasă, sicriile au fost duse la gară și transportate cu un tren special la Zagreb. Acolo apoi i-au așteptat trimiși din toate părțile țării și tot cam peste 100 de mii de oameni. Șapte inși au ținut vorbiri și poporul plângea cu hohote. Toate gazetele au apărut încadrate în negru. Poporul s'a purtat liniștit, ceea ce este de a se mulțami mai cu seamă regelui care s'a purtat foarte frumos, vizitând în repetite rânduri pe răniți.

Schimbare de guvern.

Gazetele lumii întregi scriu că guvernul de acumă va trebui să se schimbe. Altfel Croații nu se vor putea împăca niciodată cu Sârbii vechi. Regele a și chemat în audiență pe șefii opoziției, vorbind cu ei 2 ore întregi. Toate semnele arată că guvernul iugoslav nu așteaptă decât îmbunătățirea stărei lui Radici și apoi pleacă dela putere.

Avem canonic nou

Canonicii dela Blaj s'au adunat Sâmbătă în 23 Iunie în ședință capitulară, la care a prezidat înaltpreasfințitul mitropolit Vasile. În această ședință s'a ales un nou canonic, în locul rămas vacant prin moartea canonicului Alexandru Uilăcan, și anume pâr. Ștefan Roșianu.

Noul canonic s'a născut în ziua de 1 August 1867 în comuna Băgău de lângă Aiud. Liceul l-a făcut în Blaj, unde a trecut și examenul de maturitate. Teologia a ascultat-o tot la Blaj și după aceea un an a fost subprefect la Internatul de băieți. S'a înscris apoi la drepturi, pe cari le-a ascultat vreme de patru ani la universitatea din Cluj. Un an a făcut praxă de notar pe lângă tribunalul regesc din Târgu-Mureș. Căsătorindu-se, a fost hirotonit de preot la anul 1899 și numit capelan și catehet la Cluj.

Aici pâr. Roșianu a fost unul dintre cei mai harnici preoți. Cu ajutorul și la sfatul Sfinției Sale s'a întemeiat Reuniunea Mariană, al cărei jubileu de 25 ani s'a sărbătorit săptămânile trecute. Tot acolo a început să facă cele dintâi misiuni sfinte, pregătind calea pentru formarea Reuniunii de misiuni sfinte, care atâtea roade minunate a dat.

După câțiva ani de rodnică păstorie însă îl ajunge o mare nefericire. Îi moare soția, rămânând văduv și cu o orfană de 6 ani. Pâr. Roșianu nu desnădăjduiește, iar mitropolitul de vrednică pomenire Dr. Victor Mihályi îl numește spiritual la Seminarul teologic din Blaj. Aproape 20 de ani a pregătit aici pâr. Roșianu inimele filozofilor preoți, și le-a pregătit bine și cu tot sufletul. De dimineața până seara el era pururea între fiii săi sufletești, învățându-i și dându-le sfaturi. Vara pleca la mistuni, așa că nu este protopopiat în care pâr. Roșianu să nu fi predicat.

După alegerea de mitropolit al înaltpreasfinției Sale Dr. Vasile Suciu, pâr. Roșianu este numit rector al Internatului de băieți, unde își dă toată silința să dea o creștere creștinească băieților de liceu.

Dar arhiereul nu-l lasă acolo decât un an și-l trimite de membru al Comisiei agrare, unde pâr. Roșianu a lucrat mult pentru împroprietărirea bisericilor și a țărănilor.

După desființarea acelei Comisii pâr. Roșianu este trimis de spiritual la Orfeliatul din Obreja, care oficiu îl ocupă până astăzi, rămânând însă și profesor de liturgică și tipic la Academia Teologică din Blaj.

Încă mitropolitul Mihályi îl numește asesor consistorial și protopop onorar, iar înaltpreasfințitul mitropolit Vasile îl propune sfântului Părinte dela Roma, care îl numește camerar papal.

Pe lângă toate acestea pâr. Roșianu mai are vreme să și scrie. La »Cultura Creștină«, sub numele de Senior, Sf. Sa scrie o mulțime de articoli, scoate, împreună cu canonicul Dr. Izidor Marcu, o carte: Alcoolismul, retipărește Predicile lui Teodor Papp, scoate împreună cu pâr. dr. Victor Bôjor și pâr. Aron Papiu Tipicul Bisericesc, scrie mai multe cărțicele pentru popor, la »Unirea Poporului« tot mereu, iar în calendarele dela Blaj face an de an tipicul.

După o așa de rodnică activitate alegerea sa de canonic a fost o răsplătă a muncii sale neîntrerupte, o răsplătă vrednică și dreaptă.

Dorim noului canonic spor la lucru care-l așteaptă și-l felicităm din inimă. Vineri, în ziua de Sânpetru i-se va face instalarea în biserica noastră catedrală.

Nefericirea dela un bal din Londra. Guines, ministru lucrărilor publice din Anglia, a făcut un mare bal la curtea sa, la care a luat parte și Mary, fata regelui Angliei. Sala de bal era acoperită cu sticlă. Două servitoare tinere s'au suit în pod și se uitau de pe coperișul de sticlă, cum joacă perechile. Când muzica începu să cânte un joc pe care și ele îl știau, au început să chiaz joace pe coperișul de sticlă. Dar sticla n'a suportat jocul servitoarelor și s'a spart deodată, iar servitoarele au căzut în saia, dela o înălțime de 10 metri. Una dintre ele a murit numai de câț, iar cealaltă s'a rănit grozav. Bine înțeles că balul s'a sfârșit numai decât, iar oaspeții aleși au colectat o grămadă de bani pentru ajutorarea micii servitoare nefericite.

Băieți români la meserii

Toată lumea se plânge că noi Români nu avem meseriași de ajuns. Meseria plug de aur este, zice proverbul. Ei bine, acest plug de aur se află astăzi în mâinile străinilor, noi Români nu avem decât pe cel de fier, iar acela acum merge cam greu.

Românul vrea să-și facă din copiii săi, pe cât se poate, domni. Un meseriaș bun, priceput și harnic este însă mai domn decât mulți domni de pe la orașe, cu degetele înegrite de cotorul penei de scris, cu coturile roase, cu multă învățatură dar cu mai puțină plată.

Apoi astăzi e cam greu să ajungi la o diplomă mai de seamă. Că trebuie să ai minte foarte bună, ca să poți trece peste afurisitul de bacalaureat, care este groaza elevilor. Cel mult 40—50 la sută dintre cei ce se supun trec, 50—60 la sută se supun de 4—5 ori și cad tot de atâtea ori. Ce să facă unii ca aceștia? La universitate nu pot merge, advocați, medici, ingineri, preoți, profesori, judecători, farmaciști nu se pot face. Cel mult notari și preoți la satele mai slăbuțe.

Iată pentru ce îndemnăm, și pe părinți, dar mai ales pe băieții lor, absolvenți de 3 sau 4 clase liceale, să nu se înscrie la cursul superior de liceu, numai dacă se simțesc în stare că vor putea trece bacalaureatul, adică dacă au un testimoniu cel puțin cu media 7. Ceilalți să se înscrie la școlile normale la școlile superioare de comerț, de agronomie, de silvicultură și alte școli de specialitate, dar mai ales la meserii.

Va zice cineva, dar cum să mă fac eu inas, având 3—4 clase liceale? Cum? Foarte bine, așa cum se fac Sași, Ungurii și Jidovii. Meseriaș bun și cumințe numai acela va putea fi, care are o cultură mai de dai Doamne. Cei cu 4 clase primare se vor alege meseriași mai slabi, mai puțin pricepuți, cei mai mulți dintre ei cârpați; pe oând cei cu 3—4 clase liceale vor fi fruntea meseriașilor, conducătorii breslelor, oameni de seamă și de înțeles.

Pentru ca atât părinții cât și băieții lor să se poată orienta mai bine, publicăm aici *avisul Direcțiunii Căminului de ucenici Nr. 1 Timișoara*:

Direcțiunea Căminului de ucenici Nr. 1 Timișoara, piața Tepeș-Vodă Nr. 2, primește băieți talentați de 14 ani, elevi cu 4 clase secundare sau absolvenți a cel puțin 6 clase primare pentru a-i plasa la meserii simple și de specialitate, la tectile, vopsitorie chimică, litografie, librărie, tipografie, tâmplărie de instrumente muzicale, strungărie de lemn, mecanici de mașini de scris, croitorie, tapițerie, blănărie, geamanerie, politori de sticlă, tinichigerie de artă, mai apoi comercianți de coloniale și librărie.

Doritorii de a învăța oricare din meseriile susindicate, vor trimite, fără întârziere, Direcțiunii susnumite 1. Certificat de botez; 2. testimoniu școlar; 3. Certificat de paupertate și 4. Certificat medical, dovedind că sunt deplin sănătoși.

Întreținerea e gratuită, părinții se vor îngriji în tot timpul uceniciei (3 ani) numai de îmbrăcămintea necesară.

Ceice vor fi primiți vor aduce cu sine, la intrarea în Căminele de ucenici ale municipiului Timișoara, următoarele efecte:

2 rânduri de haine, unul de port și unul de sărbătoare; 2 perechi de ghete, 4 cămași, 4 izmene, 1 cămașă de noapte, 1 pereche de pantofi

de postav, 4 ștergare, 5 perechi de ciorapi, 5 baste, farfurie de tinichea, lingură, furculiță, cuțit, pahar pentru apă, perie de haine, de ghete și de dinți, ac, ață albă și neagră, 200 lei pentru procurarea chipiului uniform, 6 kgr. săpun ca contribuție anuală la spălat, o ladă cu marca Wertheim. În albituri se va coase cu ață neagră literele inițiale.

Dupăcum se vede din cele publicate mai sus, ceice vor fi primiți în aceste Căminuri, nu sunt inși ca vai de capul lor, ci ucenici de meserie, cari nu sunt slugile stăpânilor săi. Oricare părinte poate să-și dea deci copilul în acest cămin, că numai bine îi poate merge. Pe părinții greco-catolici îi rugăm să meargă și să-și anunțe copiii primiți în Căminuri, din bună vreme, la oficiul parohial gr.-cat. român din Timișoara, și să-i dea în grija pâr. protopop din acel oraș, care apoi le va purta de grijă și în privința sufletească.

La meserii deci, băieți români!

Școala de cântăreți bisericești din Blaj

— Să facem din ea o școală de seamă, și de mare viitor! —

Am spus în numărul trecut că noi uniții într'acolo trebuie să tindem ca fiecare biserică să-și aibă corul său, pe care să-l conducă omul cel mai potrivit astăzi, cantorul. De când am scris acel articol s'a întâmplat însă un lucru mare, peste care nu-i iertat să trecem fără de a-l încresta. Episcopul ortodox al Clujului, P. S. Nicolae Ivan, a făcut propunerea la Sfântul Sinod dela București, ca acesta să permită introducerea muzicii instrumentale în biserici. Sfântul Sinod, fiind vorba despre o învoire foarte mare în biserică ortodoxă, a amânat desbaterea acestei propuneri pentru sesiunea de toamnă.

Iată așadar că până și episcopii ortodocși, șoviniști cum sunt când este vorba despre vre-un lucru bun din biserică apuseană, recunosc importanța muzicii instrumentale în biserici. Bine văd și ei, ce minunată e o liturgie când se cântă cu organele ori cu violinele și trâmbițele. Să presupunem, că Sfântul Sinod va da voie episcopilor ortodocși, să introducă unde află cu cale muzica instrumentală. Ce facem noi uniții în cazul acesta?

Pâr. Hubic a introdus de mult în catedrala din Oradea muzica instrumentală, în biserică noastră din Cluj încă se va putea introduce, dar în celelalte biserici? Ortodocșii, având la îndemână vistieria statului, vor introduce și în celelalte orașe muzica instrumentală, iară noi uniții, cărora statul ne este mașteră mașterelor, vom rămânea cu buzele umflute.

Iar ca să n'arămănem, eu fac propunerea următoare:

Preasfinții noștri arhieriei să binevoiască a lua în desbatere lucrul acesta la cea mai apropiată a lor conferință episcopicească.

Să hotărască înființarea unei școli sistematice și regulate de cântăreți bisericești la Blaj. Pentru zidirea localului să contribuiască toate fondurile noastre cu cât le stă în putință.

Fiecare parohie, și avem 1604 în mitropolie, să dea cel puțin câte 1000 lei, iar fiiiile de cari avem 1690, cel puțin câte 500, odată pentru totdeauna. Din aceste dări s'ar încasa 2,449,000 lei, pe cari vreun unit bogat le-ar întregi până la 2 milioane 500 de mii, adică la un sfert de milion. Cu suma aceasta s'ar putea zidi o școală și un internat lângă ea, destul de frumoasă. Iar dacă nu s'ar ajunge banii, s'ar lua încă un împrumut, care s'ar putea plăti, rând pe rând, din venitele internatului.

Și mai ușor s'ar ajunge la acest scop, dacă s'ar obliga toți credincioșii noștri la o dare de câte 2 lei pe an, și numai într'un singur an. Suntem 1,356,000 de uniți. Dând fiecare 2 lei, am avea 2 milioane 712 mii lei. — Dar cum să se încasseze? Fiecare preot este obligat de arhierie său, să verse, sub pedeapsă, la Administrația Centrală Capitalară, până la 31 Decembrie 1928, de două ori atâtea lei câte suflete are. Și, zidirea e făcută gata.

Urmează înzestrarea ei cu cele de lipsă. Se mai face câte o dare de 1 leu de suflet, și școala se poate deschide.

Plata profesorilor s'ar putea primi dela stat, cum o primesc aceasta și profesorii dela școala de cântăreți din Cernăuți.

Mi-ar plăcea să văd, că, arătând Preasfinții noștri arhieriei printr'un circular, marea bunătațe pe care ar face-o această școală bisericească noastră, — care credincios nu ar fi gata să dea cel puțin 3 lei într'un singur an pentru acest scop măret, și care preot nu s'ar supune poruncii hotărâte a mai marilor săi, de a aduna acești bani.

Având zidire și profesori buni, aleși pe sprânceană, biserică noastră s'ar schimba în curs de 5—10 ani total. În cele mai multe biserici am avea coruri minunate, iar, dacă s'ar da voie, chiar organe. Credincioșii ar merge mai cu drag la biserică, nu numai la liturgie ci și la vecernii, preoții ar sluji mai cu drag și ar avea și cui predica, spovedaniile și cuminecăturile ar fi mai dese, iar tineretul nostru, în loc să-și piardă vremea pe la șezători, iarna, în serile cele lungi, s'ar aduna la o casă, unde ar învăța cântările.

Indrăznesc să spun, că în zece ani s'ar schimba fața bisericii noastre!

Un profesor.

Hai să divorțăm! Divorțurile sau despărțirile de căsătorii s'au înstăpânit și la noi în țară. În anul 1926 în România s'au încheiat 159 mii 642 căsătorii. Divorțuri au fost 7398, dintre cari 4683 la orașe, iară 2715 la sate.

Au făcut bani falși. Poliția din Sibiu a pus mâna pe un anumit Dumitru Solcănescu, care dimpreună cu Traian Linta și cu soru-sa din Timișoara făceau bani de câte 5 și 500 lei. Cei de 5 lei erau slab făcuți, pe când cei de 500 așa sunt de perfecți, încât nimeni nu-i poate deosebi de cei buni. Au fost duși la răcoare.

Doză păsări bune. La Cluj au fost prinși zilele trecute hoții Asztalos Sándor și Ștefan Selegean, cari în trei săptămâni au spart 14 prăvălii și au furat mărfuri în preț de 400 mii lei.

Zăpadă în munții Karst. Săptămâna trecută, când a fost frigul cel mare ca de iarnă munții Karstului din nordul Italiei așa au fost de piini de zăpadă ca iarna. Poporul plin de credințe deșarte a început să bată clopotele într'o dungă și apoi să meargă la biserică și să se pregătească de s'arșitul lumii. Nici când n'au pomenit adică zăpadă aproape de un metru pe vremea aceasta în munții Karstului.

Congres la Paris împotriva șoarecelor și a cloșanilor. Nici inchipui nu ne putem despre marea pagubă ce ne-o fac aceste

animale rozătoare. La Paris s'au adunat zilele trecute învățații din toate părțile lumii ca să se sfătuiască, ce este de făcut împotriva acestor animale. Adunarea a prezidat-o unul dintre cei mai mari învățați francezi, dl Calmette. La această adunare a învățaților din lumea întreagă s'a dovedit că aceste animale rozătoare pustiesc cam 1/5 parte din bucatele lumii. În Franța de pildă ei prăpădesc la an 150 vagoane de bucate și cam jumătate atâtea vagoane de giolgiu, și postav, cu cari își berluesc cuiburile. În Statele Unite din America de Nord ei pustiesc cam preț de un miliard de dolari. Afară de aceea ei mai sunt și răspânditori de boale. Dacă mai socotim că din o păreche de cloțani se pot spori la an mai multe milioane ne putem da seamă foarte ușor și numai decât, ce pagube grozave ne fac rozătoarele acestea. Învățații, adunați la Paris au hotărât, cum să ne luptăm împotriva lor.

Droturile electrice au omorât două femei. La Buzău a fost furtună mare, așa că droturile conducătoare de electricitate au căzut pe pământ, stâlpii fiind răsturnați de vânt. O fată de 15 ani s'a atins de drot și îndată a căzut la pământ, ca trăsniță. În ajutorul ei a sărit servitoarea care o însoțea. Atingând și ea drotul, a murit numai decât. Un băiat care trecea cu ziare de vândut s'a atins și el de drot și a murit pe loc.

Încă o cale ferată facepută, lăsată să se prăpădească. Că cât de rău stă statul de bani, se vede și de acolo, că zidurile începute le lasă neterminate. Astfel mai anii trecuți s'a început zidirea căii ferate Bumbesti—Petroșani, pe valea Jiului, care leagă județul Hunedoara cu județul Gorj al Vechiului Regat. Mai multe sute de milioane s'au cheltuit cu spargerea stâncilor, cu facerea drumului și a podurilor. Toate acestea însă acum au rămas baltă, ministrul comunicațiilor a oprit orice lucrare.

Crocodili au mâncat 51 de matrozi americani. Pe marele râu din America de sud, Magdalena, care are o lungime de 1700 kilometri, și se revarsă în mare, lângă orașul Barraquilla, mergea un vapor de războiu care făcea manevră pe marele râu, tocmai în apropierea mării, în care se revarsă, — când deodată a explodat cazanul cel mare și vaporul s'a frânt în sute de bucăți.

Ofițerii și marinarii, scăpați de moarte, au încercat să scape de perire cu inotul. Dar deodată s'au trezit în față cu o ciurdă întregă de crocodili, cari au pornit o adevărată vânatoare după bieții oamenii. Nu mai puțin de 51 inși au prins și au sfâșiat și mâncat, așa că apa râului s'a roșit de sânge. Abia 22 de inși au ajuns la mal, dar și aceia erau aproape nebuni de spaimă și plini de sângele ortacilor. Locuitorii statului Columbia i-au luat în îngrijirea lor și i-au dus la spitale.

Se nasc prea puțini copii în Ungaria. În senatul din Budapesta senatorul Huszár Károly a arătat, că în Ungaria sunt cu totul 2 milioane 82 mii de familii, dintre cari 342 mii n'au nici un copil, 814 mii au câte un singur copil, iar 252 mii au câte doi copii. Așadară nu e nevoie de tunuri și gaze, mamele maghiare vor duce ele inele la perire Ungaria, — a spus senatorul. De altfel medicii dovedesc că 30 de mii de femei mor în Ungaria, pentru că avortează (lapadă cu voia).

Trist. Dar oare la noi în România cum stăm în privința aceasta?

Tăiat de tren. În gara Răsboieni—Cetate s'a întâmplat următoarea nefericire: Căferistul Francisc Santo a descățat un vagon care făcea manevră în gară. Nefind destul de băgător de seamă și pornind mașina, i-a tăiat piciorul stâng. L-au dus la spitalul din Aiud, de unde doctorii l-au trimis la clinica din Cluj.

Moartea unei femei vestite. Zilele trecute a murit în Londra femeia Pankhurst, în etate de 69 de ani. Femeia aceasta este foarte vestită, pentru că ea a început în Anglia lupta pentru drepturile femeilor. Atâta s'a luptat până a câștigat, pentru că în Anglia astăzi toate femeile, trecute de 24 ani, au drept de vot. Dna Pankhurst și-a văzut isbânda cu ochii, și astfel a murit fericită și liniștită.

Țara bacșișelor. Acuma s'a adevărit la Arad, cât de drept au aceia cari ne numesc țara bacșișelor, Iată pătania. Opera din Cluj s'a dus săptămâna trecută la Arad ca să joace acolo vreo câteva zile. Teatrul s'a umplut de lume, dar când administratorul financiar a cerut seamă de banii încasați, pentru că să încasseze impozitul, cassarul nu i-a putut arăta decât foarte puține încassări. Mirat a întrebat administratorul, cum se poate una ca aceasta. Foarte bine, li răspunse cassarul, jumătate, dar ce jumătate; două din trei părți a celor de față au bilet gratis, și anume: administratorul financiar, primarul orașului și generalii, fiecare câte o lojă, apoi bilete de celelalte au avut oamenii prefecturii, ai siguranței, ai administrației financiare și așa mai departe.

Administratorul n'a voit să creadă. În seara următoare a poruncit ca polițiștii să nu lase în sală, decât pe oamenii cu bilete cumpărate. A fost un mare scandal, dar cassarul a avut toată dreptatea. În sală n'au fost cuprinse decât una a treia parte din locuri, pentru că toate celelalte erau date gratis. Bacșiș în toate părțile, aceasta e datina țării noastre.

Păgân mai creștin decât creștinii. Săptămânile trecute un comunist din Japonia a încercat să-l omoare pe ministrul președinte Tanaka, dar n'a isbutit. Bineînțeles că l-au prins și l-au băgat la răcoare. Ministrul președinte Tanaka a auzit însă după aceea că familia nefericitului de comunist trăiește în mare mizerie și că n'are cine-i câștiga pâinea de toate zilele. Numai decât și-a chemat secretarul, l-a rugat să se intereseze de soarta familiei, și convingându-se că de fapt trăiește în mari mizerii, i-a trimis o frumoasă sumă de bani.

Hoți, nu glumă. O ceată de hoți din Mexico, hoții erau îmbrăcați cu toții cătănește, a aruncat cu dinamită în aer un pod de peste

o prăpastie adâncă, pe unde trece calea ferată, cu gândul de a jefui pe călători și vagonul de post. Conducătorul trenului n'a observat primejdia, așa că trenul a căzut în prăpastie dela o înălțime de 50 de metri, sdrobindu-se cu desăvârșire. Hoții apoi s'au coborât în prăpastie și au furat tot ce se afla la călători. În vagonul de postă erau câteva zeci de milioane de bani de ai statului, pe cari tot hoții i-au pus la chimir. Abia la 3 ore după catastrofă a venit jandarmeria și a descoperit marea hoție. A aflat 120 de morți și mai multe sute de greu răniți, cari le-au spus, cum au luerat hoții. Bineînțeles că hoții au luat-o la sănătoasa.

Redactor responsabil: IULIU MAIOR.

Mare comerciant,
cu relațiuni extinse, preia
REPREZENTAȚIA a orice fel de
mărfuri, atât cumpărare cât și vindere.

Max von der Lühe, Berlin

— Wilmersdorf, Wil-
helmsaue 16. —

(512) 1-4

AVIZ!

O casă cu 3 camere și grădină
sunt de vânzare în Blaj, str. Simion Bărnuțiu
(în hulă) la dl Mărginean Nicolae.

(513) 1-1

Prăvălie nouă de pielărie

s'a deschis la Blaj Strada Regele
Ferdinand Nr. 54 sub firma

„Minerva“

unde se vinde tot felul de pielărie,
talpă, opinci, unelte pentru pan-
tofărie și

toate accesoriile cu prețuri solide.

(509) 4-5

□ □ RECLAMA □ □

∴ este sufletul comerțului ∴

Aparate de Radio, gratis!

Firma germană mai jos însemnată trimite, pentru scopuri de reclamă și recomandare mai departe, în România, un număr mai mare din aparatele sale de Radio-recepțiune, până la aparate cu patru lampe, cari apoi rămân proprietatea respectivului. Cu trimiterea acestor aparate nu este înpreunată nici o îndatorire. Micile cheltuieli (spese de transport, de pachetare etc., etc.) le va suporta primitorul. Cei interesați, să binevoiască a-și trimite adresa, precis și lămurit, pe o cartă postală, la:

Radioversand E. Gräb & C. Rottloff
BERLIN N 4, Gartenstr. 100

511 (2-2)